

ARBORIS Sp. z o.o.
42-690 Tworóg, ul. Starowiejska 42, Koty
tel.: 509 90 20 30
mail: biuro@arboris.net.pl

EKSPERTYZA DENDROLOGICZNA

drzewa gat. dąb szypułkowy
rosnącego w Parku Miejskim przy ul. Ogrodowej / Słowackiego w Pleszewie

Autor opracowania:
Arkadiusz Mroziński

Data opracowania: luty 2021 r.

---

www.arboris.net.pl

NIP: 6452539485

REGON: 243507191

KRS : 0000502778

Członek Federacji Arborystów Polskich
Członek Międzynarodowego Towarzystwa Uprawy i Ochrony Drzew
Certyfikat Europejskiej Rady ds. Drzew EUROPEAN TREEWORKER

Temat opracowania:	Ekspertyza dendrologiczna	
Obiekt:	Drzewo gat. dąb szypułkowy	
Rodzaj opracowania:	Dokumentacja dendrologiczna	
Zleceniodawca:	Burmistrz Miasta i Gminy w Pleszewie 63-300 Pleszew, ul. Rynek 1	
Podstawa opracowania:	Zlecenie nr OS.7021.1.2021 z dn. 03.02.2021 r.	
Zakres opracowania:	<ul style="list-style-type: none"> • ocena stanu zdrowotnego drzew, • wykonanie badania tomografem sonicznym, • wskazania do dalszego postępowania z drzewem. 	
Autor:	<p>mgr inż. Arkadiusz Mroziński</p> <p>Rzeczoznawca w zakresie dendrologii, ochrony i uprawy drzew (nr uprawnień: 29/2020)</p> <p>Certyfikowany inspektor drzew (nr uprawnień: CID/105/2017)</p>	
Data:	<p>luty 2021 r.</p> <p>(prace terenowe przeprowadzono w dniu 26 lutego 2021 roku)</p>	
<p>Oświadczamy, że przedmiotowe opracowanie zostało sporządzone prawidłowo, zgodnie z przepisami oraz zleceniem i jest kompletne z punktu widzenia celu, któremu ma służyć.</p>		

SPIS TREŚCI

1	MEODYKA BADAŃ	4
2	OPIS WIELOETAPOWEJ METODY OCENY DRZEW	4
2.1	Ocena wizualna	4
2.2	Witalność	5
2.3	Badanie tomografem komputerowym	5
2.4	Ocena statyki metodą SIA	6
3	DRZEWO NR 1	7
3.1	Lokalizacja drzewa	7
3.2	Formularz oceny wizualnej	8
3.3	Badanie stanu pnia z zastosowaniem tomografu sonicznego	9
3.4	Ocena statyki metodą SIA	13
3.5	Wyniki badań, podsumowanie, zalecenia	14
3.6	Dokumentacja fotograficzna	15

1 MEODYKA BADAŃ

- Stan zachowania drzewa przeprowadzono na podstawie zewnętrznych oględzin. Do badania drzewa użyto młotka diagnostycznego, sondy arborystycznej, sonicznego tomografu komputerowego Picus – Q73 STD,
- Pomiar lokalizacji czujników tomografu wykonano suwmiarką elektroniczną Picus Calliper 3.
- Pomiar obwodu pnia wykonano taśmą mierniczą Stanley, (Świadectwo wzorcowania: U/17/W1-11720499.1),
- Pomiar wysokości drzewa wykonano wysokościomierzem laserowym Nikon Forestry PRO,
- Inne pomiary wykonano taśmą mierniczą Richter oraz dalmierzem Bosch GLM 50.

2 OPIS WIELOETAPOWEJ METODY OCENY DRZEW

Metoda jest oparta na wieloetapowej ocenie drzewa:

- Ocena wizualna uszkodzeń, wad budowy, ubytków oraz cech drzewa mających wpływ na kondycję i stabilność,
- Ocena witalności drzewa (skala Roloffa),
- Bezinwazyjne badanie stanu pnia z wykorzystaniem sonicznego tomografu komputerowego,
- Wytyczne do dalszego postępowania z drzewem.

2.1 Ocena wizualna

Zakłada się, że odporność drzewa na działanie różnych czynników jest związana z jego najsłabszym punktem, którym mogą być np.: uszkodzony system korzeniowy, rozkład drewna, ubytki, pęknięcia, niebezpieczne rozwidlenia V-kształtne, patogeny grzybowe, niekorzystne parametry dendrometryczne. Dlatego w pierwszej kolejności wykonuje się ogólną ocenę stanu zachowania drzewa metodą wizualną, określa najsłabszy punkt drzewa oraz określa się dla każdego z poszczególnych drzew klasy ryzyka upadku wg klasyfikacji FRC (Faillure Risk Classification) stosowanej w metodzie VTA (Visual Tree Assessment). Drzewo kwalifikowane jest do jednej z 5 klas tendencji do upadku: A ryzyko nieznaczne, B niskie, C umiarkowane, CD wysokie, D bardzo wysokie. Należy mieć na uwadze, że zupełnie bezpieczne drzewa nie istnieją i w wyjątkowych warunkach nawet zdrowe drzewa lub ich części mogą się przewrócić lub złamać.

Istotnym czynnikiem jest zmiana, zwłaszcza nagła, w otoczeniu drzewa, np.: prowadzone prace budowlane w pobliżu (szczególnie prace ziemne), zmiana poziomu gruntu, usunięcie innych drzew itp. Zmieniające się warunki w otoczeniu często są czynnikami stresowymi dla drzewa i mogą być powodem zwiększenia się ryzyka upadku drzewa.

Również należy pamiętać, że drzewa są żyjącymi organizmami i ich stan oraz kondycja podlegają ciągłym procesom i zmianom, w związku z czym drzewa zlokalizowane w otoczeniu człowieka należy systematycznie monitorować.

2.2 Witalność

W ocenie stanu drzewa jednym z kluczowych parametrów koniecznych do określenia jest witalność drzewa. Witalność określa zdolność do życia i dalszego wzrostu drzewa w warunkach, w których się znajduje. Ten parametr w powiązaniu z analizą siedliska i wrażliwości otoczenia daje możliwość oceny drzewa. Powszechną metodą oceny witalności jest skala Roloffa. Na podstawie obserwacji pędów w górnej części korony drzewo zostaje zaklasyfikowane do jednej z trzech faz:

- Faza 0 (faza eksploracji). Drzewo w fazie silnego przyrostu pędów na długość. Zarówno wierzchołkowe, jak i boczne pędy rosną dynamicznie i równomiernie, wytwarzając głównie długopędy. Stan zdrowotny dobry i bardzo dobry.
- Faza 1 (faza degeneracji). Drzewo o lekko zahamowanym przyroście pędów, pędy boczne mocniej skrócone niż wierzchołkowe, przez co gałęzie mają wrzecionowaty (tzw. lisi ogon) pokrój, a między nimi pojawiają się wolne przestrzenie w koronie. Stan zdrowotny średni. W przypadku poprawy warunków jest w stanie zregenerować się i powrócić do fazy 0.
- Faza 2 (faza stagnacji). Drzewo o wyraźnie zahamowanym przyroście wszystkich pędów (występują tylko krótkopędy), zahamowany wzrost drzewa na wysokość, w stanie ulistnionym widać wyraźne luki i miejsca przerzedzone. Dominujące w strukturze korony uszkodzonego drzewa krótkopędy. Na obrzeżach korony powstają struktury pędzelkowate (tzw. ogony pudła). Stan zdrowotny słaby. Z uwagi na stopień uszkodzenia nie ma już możliwości powrotu do fazy 1.
- Faza 3 (faza rezygnacji). Drzewo obumierające, z zamierającymi fragmentami korony bez możliwości regeneracji i powrotu do fazy 2. Stan zdrowotny bardzo słaby.

2.3 Badanie tomografem komputerowym

Kolejnym etapem w ocenie jest diagnoza tomograficzna, wykonana w najstabszym miejscu drzewa. Na podstawie różnic w prędkości fal dźwiękowych tomograf określa, w precyzyjny sposób, jakościową strukturę drewna w badanym przekroju (czym większa prędkość, tym lepsza struktura). Bardzo często takim obszarem jest podstawa pnia, ze względu na działające tam największe siły na drzewo. U podstawy pnia mają często swój początek różne zjawiska patologiczne np. grzyby rozkładające drewno.

Urządzenie wykorzystuje zależność prędkości rozchodzenia się dźwięku w drewnie od modułu elastyczności i gęstości badanego drzewa. Metoda zakłada, że przy bardzo dobrej strukturze drewna (drewno w pełni zdrowe, bez ubytków), prędkość przechodzenia fal dźwiękowych przez badany przekrój poprzeczny drzewa wynosi 100 %. W przypadku jakichkolwiek zmian w strukturze drewna prędkość ta maleje. Odpowiednia kolorystyka na tomogramie (wizualizacja) zobrazowuje te zmiany. Przyjęto, że kolory od jasno-brązowego do prawie czarnego - to prędkości od około 60% do 100%.; różne odcienie zielonego - prędkości odpowiednio od około 40% do 60%; różne odcienie różowego - około 20% - 40%; odcienie niebieskiego do prawie białego - około 0% - 20 % (czym jaśniejszy odcień w danej kolorystyce, tym prędkość mniejsza). Podczas tworzenia tomogramu pod uwagę brane są głównie trzy grupy kolorów: 1- czarny / brązowy; 2- zielony 3- fioletowy (różowy) / niebieski / biały. Kolor fioletowy (różowy), niebieski oraz biały należy traktować jako jedną klasę o najłabszej strukturze drewna. Kolor zielony jako przejściowy, struktura drewna jest lepsza jednak odległa od optymalnej. Kolor czarny i ciemne odcienie brązowego można przyjąć jako drewno właściwe. Interpretacja samych kolorów i powierzchni jaką zajmują bez określenia przyczyn i oceny wszystkich czynników jakie mają negatywny wpływ na kondycję i odporność drzewa, mogą doprowadzić do błędnych wniosków. Istotny jest bowiem udział powierzchniowy danych kolorów, ich lokalizacja, sąsiedztwo, przenikanie oraz konfiguracja.

2.4 Ocena statyki metodą SIA

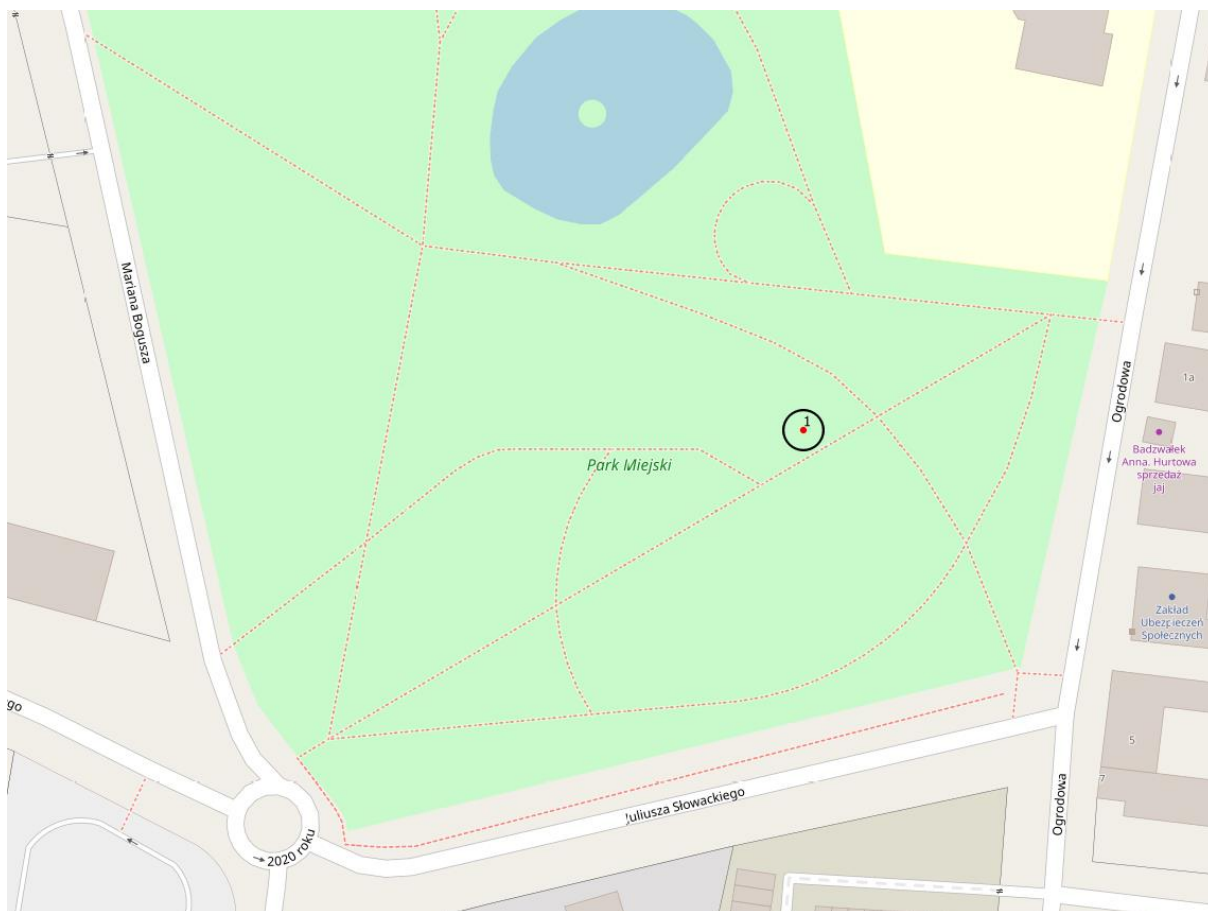
Metoda SIA (Static Integrated Assessment) opiera się na trójce statyki, to znaczy trzech jego punktach: materiale, kształcie, obciążeniu. Podstawowe pomiary to dokładna wysokość drzewa oraz średnica drzewa na wysokości 1 m pomniejszona o dwukrotną grubość kory. Istotne jest określenie gatunku drzewa, gdyż charakteryzuje on właściwości materiału. Korzystając z opracowanych diagramów oblicza się wytrzymałość podstawową wyrażoną w procentach. Gdy wytrzymałość podstawowa jest większa od 150% przyjmuje się, że drzewo jest bezpieczne, czyli drzewa o współczynniku wytrzymałości poniżej wartości 150% traktować należy jako niebezpieczne ze względów statycznych. Jednak w przypadku występowania ubytku lub osłabienia struktury drewna (np. wypróchnienie) wyliczona wytrzymałość nie jest podstawą do końcowej oceny, a jedynie elementem dalszej analizy, na podstawie której, określa się tak zwany zapas na wypróchnienie, czyli minimalną grubość ścianki, która może gwarantować bezpieczeństwo drzewa.

W opracowaniu wykorzystano oprogramowanie TreeSa firmy Argus Electronic.

3 DRZEWO NR 1

3.1 Lokalizacja drzewa

Województwo wielkopolskie, powiat pleszewski, działka nr 736/7
Park Miejski przy ul. Ogrodowej / Słowackiego; GPS: 51.894027, 17.783215

Ryc. 1 Lokalizacja drzewa Źródło: www.openstreetmap.org (licencja: Open Database License <https://www.openstreetmap.org/copyrig>)

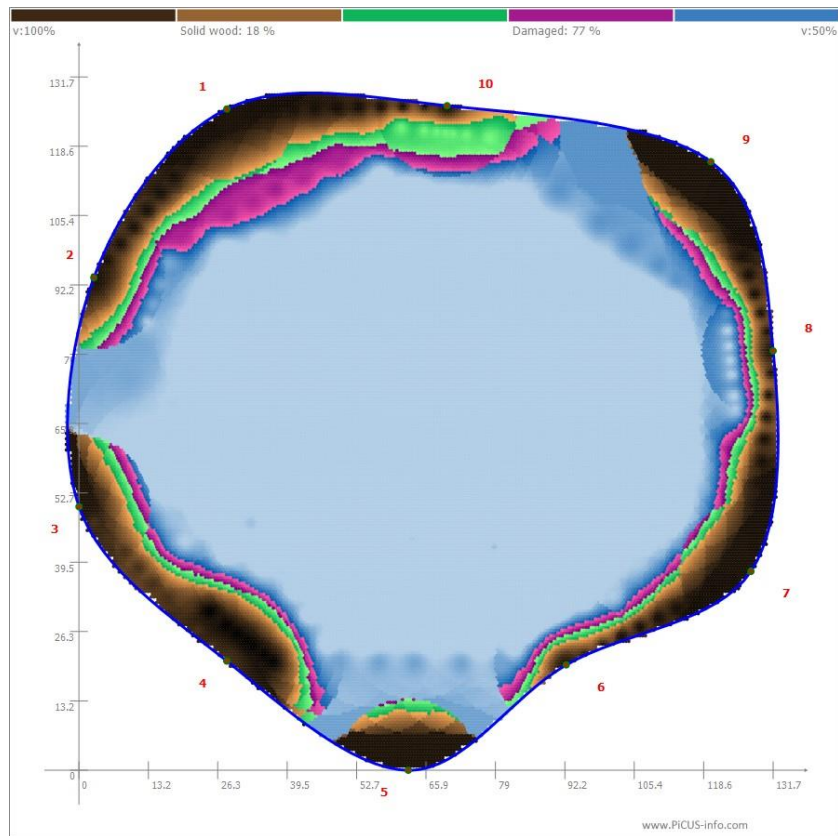
3.2 Formularz oceny wizualnej

Nr drzewa	1		Gatunek		dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>			
Nr arbotag								
Lokalizacja	Pleszew, ul. Ogrodowa, teren Parku Miejskiego				GPS	51.894027, 17.783215		
Obwód pnia na wys. 1,3 m [cm]	334		Wysokość [m]	25		Wysokość nasady korony [m]	4	
Ocena vitalności [skala Roloffa]	2 (faza stagnacji)		Faza rozwoju	dojrzałe		Użytkowanie otoczenia	częste	
Średnica korony [m]	N	10	S	5	W	8	E	11
Otoczenie drzewa obiekty w zasięgu drzewa, kolizje z otoczeniem	Drzewo rośnie w parku miejskim. Po stronie zachodniej w odległości 5m plac zabaw, po stronie południowej alejka (przy samym pniu). W zasięgu drzewa: alejki parkowe, plac zabaw, ławki.							
Gatunki chronione i miejsca lęgowe	W trakcie oględzin nie stwierdzono.							
opis drzewa	korzenie	Korzenie zakryte. Widoczne ślady Ingerencji w grunt po stronie północno-zachodniej. Po stronie północnej i wschodniej grunt niezagęszczony i częściowo zagęszczony, zadarniony. Po stronie południowej i zachodniej ograniczony zasięg systemu korzeniowego.						
	szyja korzeniowa	Po stronie południowej usunięty nabieg korzeniowy (wycięty pilarką otwór), po stronie północnej i wschodniej otwór ubytku wgłębnego między nabiegami, po stronie wschodniej w otworze widoczna pianka montażowa. Szyja korzeniowa świeżo przysypana gruntem (nadsypana gleba między nabiegami).						
	pień	Na pniu rany, po stronie północno-wschodniej na wysokości 1m otwór ubytku wgłębnego, po stronie południowej na wysokości 3,5m podłużna rana (pod nasadą korony). Po stronie południowo-zachodniej w dolnej części pnia listwa. Słabe przyrosty merystemów bocznych (na grubość), miejscami całkowity brak przyrostów.						
	korona	Korona nisko osadzona, rozłożysta. Nasada korony z rozległymi ubytkami i martwicą, zwłaszcza po stronie południowej słabe mocowanie konarów (nad alejką). W koronie duża ilość suszu gałęziowego (w tym grube konary - nad alejką po stronie południowej suchy konar). Główne konary z rozległymi podłużnymi martwicami przechodzącymi w głębokie ubytki rynnowe. Na brzegach ubytków przyrasta tkanka przyranna (wałki kalusowe). Wyraźnie osłabiona vitalność (faza 2 w skali Roloffa). Nie widać cech naturalnego wycofywania korony – brak pędów juvenilnych w niższych partiach korony co wskazuje, że korona znajduje się w fazie zamierania.						

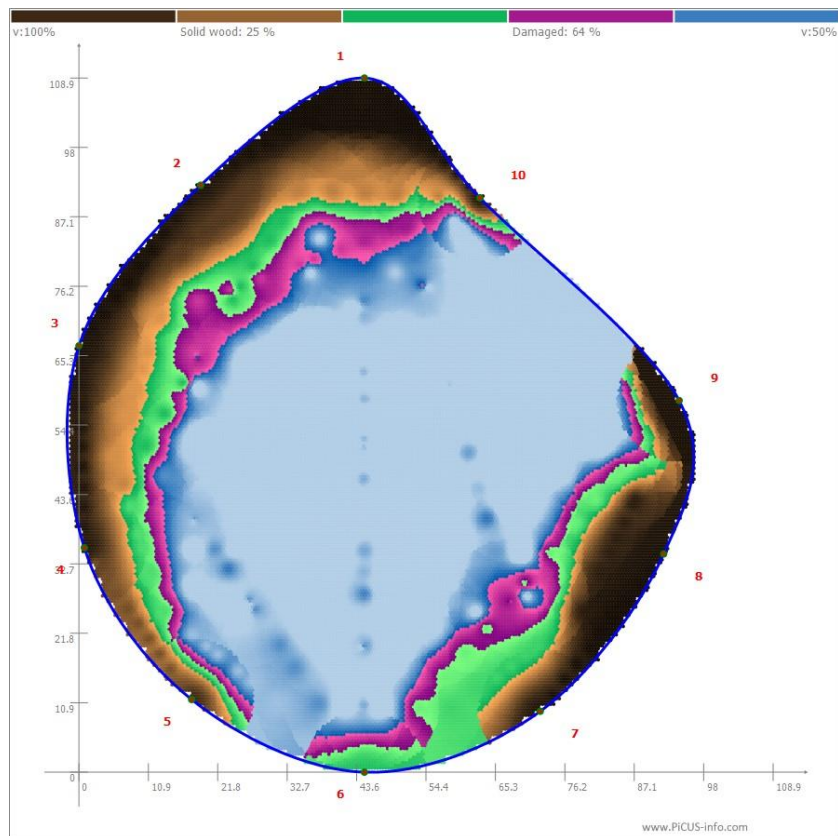

3.3 Badanie stanu pnia z zastosowaniem tomografu sonicznego

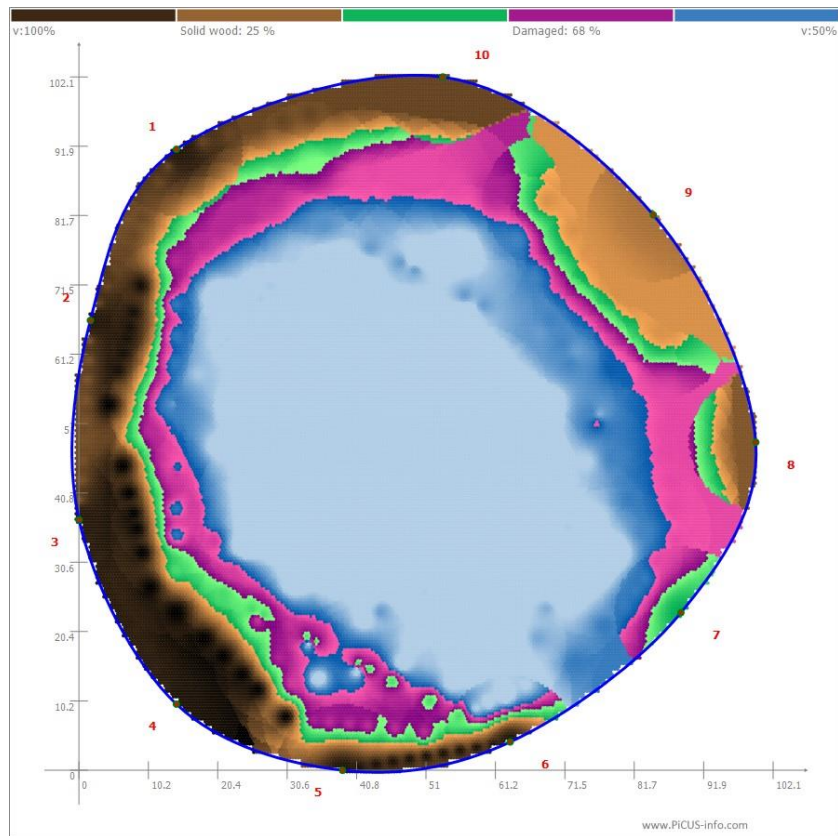
Badanie tomograficzne na wys. 30 cm Procentowy udział drewna: zdrowego, uszkodzonego, o obniżonej wytrzymałości	
udział drewna zdrowego: (kolor czarny i brązowy na tomogramie)	18 %
udział drewna uszkodzonego: (kolor różowy i błękitny na tomogramie)	77 %
udział drewna o obniżonej wytrzymałości: (kolor zielony na tomogramie)	5 %
Badanie tomograficzne na wys. 110 cm Procentowy udział drewna: zdrowego, uszkodzonego, o obniżonej wytrzymałości	
udział drewna zdrowego: (kolor czarny i brązowy na tomogramie)	25 %
udział drewna uszkodzonego: (kolor różowy i błękitny na tomogramie)	64 %
udział drewna o obniżonej wytrzymałości: (kolor zielony na tomogramie)	11 %
Badanie tomograficzne na wys. 200 cm Procentowy udział drewna: zdrowego, uszkodzonego, o obniżonej wytrzymałości	
udział drewna zdrowego: (kolor czarny i brązowy na tomogramie)	25 %
udział drewna uszkodzonego: (kolor różowy i błękitny na tomogramie)	68 %
udział drewna o obniżonej wytrzymałości: (kolor zielony na tomogramie)	7 %

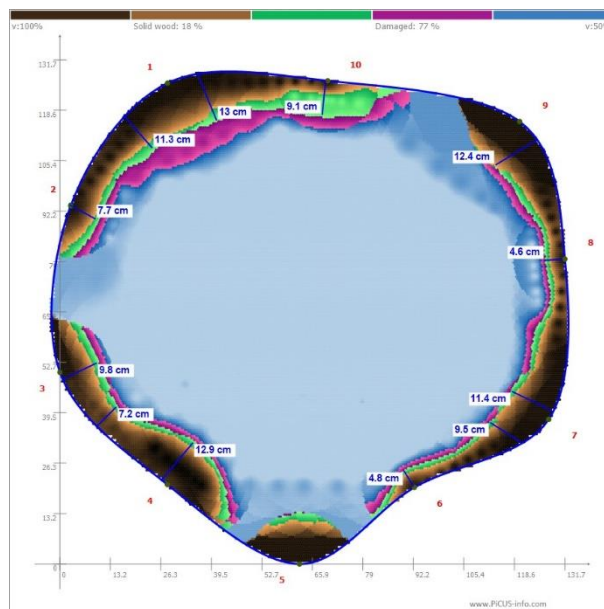
Ryc. 2 Tomogram na wys. 30 cm

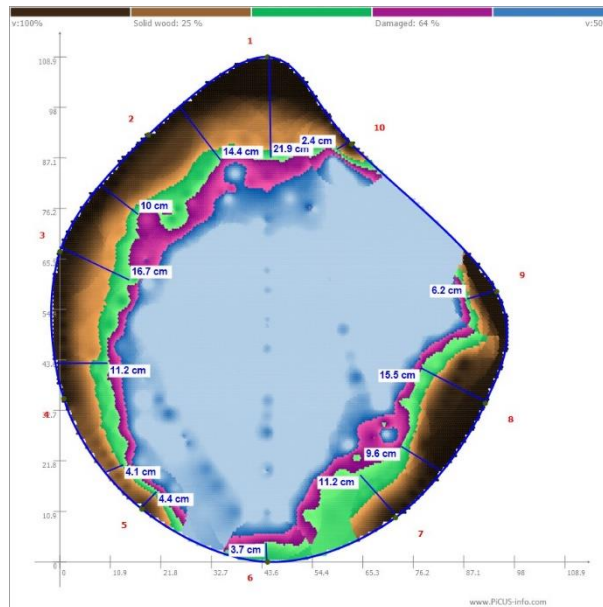
Ryc. 3 Tomogram na wys. 110 cm

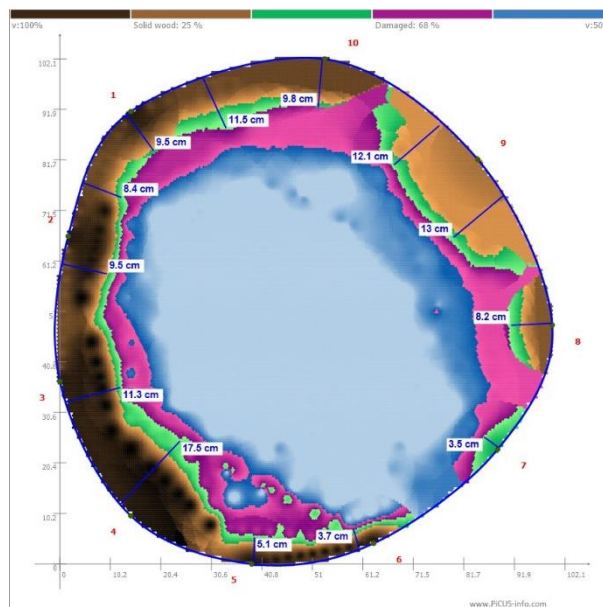
Ryc. 4 Tomogram na wys. 200 cm

Ryc. 5 Grubość ścianki drewna zdrowego

Ryc. 6 Grubość ścianki drewna zdrowego

Ryc. 7 Grubość ścianki drewna zdrowego

Analiza wyników.

Badanie tomografem sonicznym wykonano na trzech poziomach: 30 cm, 110cm, 200 cm od poziomu gruntu. Badanie wykazało rozległy ubytek drewna pnia we wszystkich przekrojach. Grubość zdrowej ścianki zdrowego drewna wynosi od 0 do 22 cm.

3.4 Ocena statyki metodą SIA

Options Calculation Information Sonic Velocity MP used TreeSA Legend Print	
species:	Quercus robur (06)
material properties:	
compressive strength:	2.8 kN/cm ²
drag factor:	0.25
stem geometry	
diameter (1m) parallel load:	105 cm
diameter (1m) perpendicular load:	105 cm
bark thickness:	4 cm
wind load parameters:	
tree height:	25 m
site:	city
crown shape:	1-Sphere
result	
safety factor for solid stem:	3.05
target value for safety factor:	1.5
required residual bearing capacity:	49 %

Ryc. 8 Formularz SIA

Ocena statyki drzewa metodą SIA (wartość referencyjna współczynnika: 1,5)	
współczynnik nominalny (dla pełnego pnia)	3,05
współczynnik aktualny (uwzględniający stopień wypróchnienia)	0,57
minimalny udział drewna zdrowego konieczny dla zachowania statyki	49 %
aktualny udział drewna zdrowego	18 %
aktualna wytrzymałość pnia na złamanie	niewystarczająca

3.5 Wyniki badań, podsumowanie, zalecenia

Wynik badania tomograficznego	Badanie wykazało rozległy ubytek drewna pnia we wszystkich przekrojach. Grubość zdrowej ścianki zdrowego drewna wynosi od 0 do 22 cm.
Ocena statyki	Uwzględniając wielkość destrukcji drewna wewnątrz pnia wyliczona metodą SIA aktualna wytrzymałość pnia na złamanie w momencie badania jest niewystarczająca .
Ryzyko upadku drzewa [klasyfikacja FRC]	D (ryzyko bardzo wysokie)
Ocena wartości przyrodniczej	Oceniany dąb jest okazałym, cennym egzemplarzem, wyróżnia się swoimi gabarytami w dendroflorze Parku Miejskiego. Cechuje się wysoką wartością przyrodniczą i krajobrazową.
Podsumowanie, uwagi	<p>Ze względu na rozległy ubytek w pniu, niski współczynnik statyki oraz krytycznie zły stan korony drzewo zakwalifikowano do najwyższej klasy ryzyka w klasyfikacji FRC (D – ryzyko bardzo wysokie).</p> <p>Zarówno zły stan mechaniczny (statyczny) drzewa, jak i niska witalność nie pozwalają na zachowanie ocenianego egzemplarza w bezpiecznym stanie.</p> <p>Istotny wpływ mają poniższe czynniki:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zbyt niski współczynnik statyki wskazujący na ryzyko złamania się pnia – poprawa współczynnika wymaga obniżenia korony w zakresie przekraczającym zdolności regeneracyjne drzewa, przeprowadzenie takiego zabiegu spowoduje zniszczenie drzewa. • Główne konary i przewodniki posiadają rozległe martwice i ubytki rynnowe. Zabezpieczenie korony wiązaniami nie jest możliwe (zbyt słabe konary i przewodniki, aby utrzymały koronę w stanie stabilnym po zainstalowaniu systemu wiązań). Również mocno obniżona wytrzymałość nasady korony wyklucza zastosowanie wiązań (zabezpieczenie korony systemem wiązań przenosi część obciążeń na podstawę korony i pień). • Drzewo nie wykazuje cech naturalnego wycofywania korony – wewnątrz korony brak pędów juwenilnych. Zachowanie drzewa w bezpiecznym stanie wymaga silnych cięć redukcyjnych. Funkcje usuniętych części aparatu asymilacyjnego muszą przejąć niższe partie korony – w tym przypadku drzewo nie posiada potencjału regeneracyjnego (witalnego) koniecznego do budowania korony wtórnej. • Wysoka wrażliwość otoczenia (intensywne użytkowanie, alejki, plac zabaw) wymaga wysokiego poziomu bezpieczeństwa. Stan statyczny ocenianego drzewa nie poprawi się. • Usunięcie nabiegu korzeniowego oraz wprowadzenie do organizmu ciała obcego (pianka montażowa) to kolejne czynniki stresowe wpływające negatywnie na kondycję drzewa i jego stabilność.
Zalecenia	<ul style="list-style-type: none"> • Drzewo do usunięcia

3.6 Dokumentacja fotograficzna

Widok od strony północno-wschodniej

Widok od strony południowej

Widok od strony południowo-zachodniej

Szyja korzeniowa. Widoczny wycięty nabieg korzeniowy

Szyja korzeniowa przysypana ziemią

Szyja korzeniowa. Widoczny wycięty nabieg korzeniowy

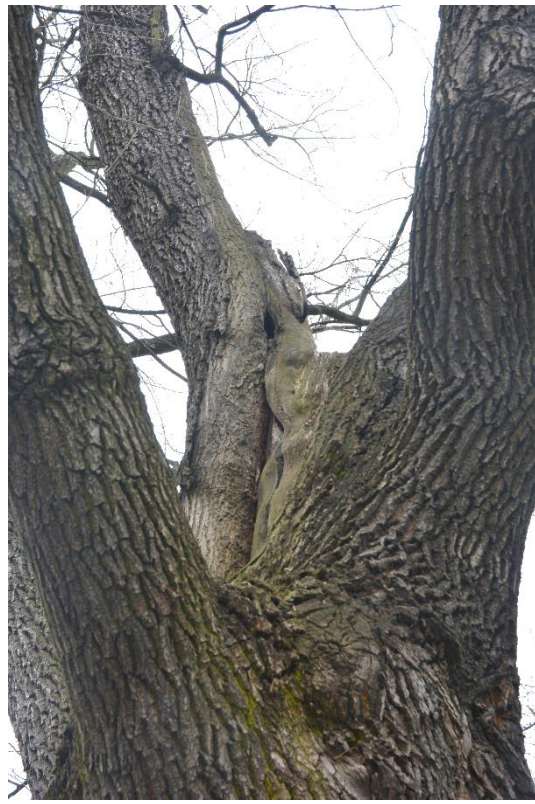
Ubytek wgłębny w szyi korzeniowej

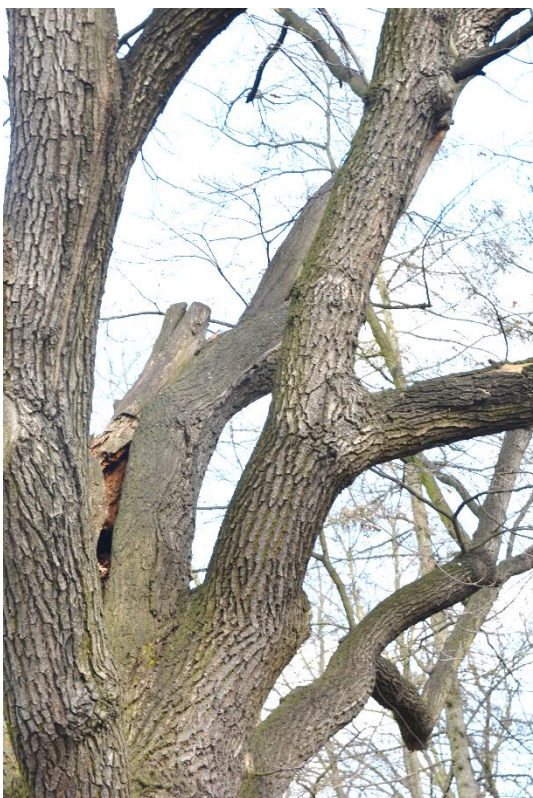

Rana i ubytek w pniu

Martwica i ubytek w pniu i konarach

Martwica i ubytek w pniu i konarach

Martwica i ubytek w konarach

Martwica i ubytek w konarach

Widok korony. Widoczne uszkodzenia konarów oraz susz gałęziowy

Widok korony

Badanie tomografem sonicznym